

"PEENEMÜNDE MED SVENSKA ÖGON"

Raketutveckling i världen har i stor utsträckning påverkats från anläggningarna i P, som anlades 1937.

Under ett av mina första uppdrag (övervakning av civila och militära ftg och ftgsanhopningar i södra Östersjön) rundade vi Rügen och in på Greiffswalder Bodder. I mitt hems bokhyllor stod under Strindbergssviten i sina gröna Hedbergsband bland mycket annat Fältstjärns Berättelser, Carl Grimbergs m.fl. och där hade jag hittat, att G II A mådssommarafon 1630 med svenska flottan på Greiffswalder Bodder steg i land vid Peenemünde och tackade den högste för lyckad överfart.

Det gjorde, att Rosa fick föra oss längre in bakom Usedom. På väg ut såg jag på för övrigt obebyggda stränder en flygbas, 2 mycket stora verkstadsbyggnader med camoflagemålade tak, en del obegripliga installationer och div andra byggnader, vilka fotograferades på betryggande avstånd och sedan rapporterades.

På förmiddagen till 17/18 augusti 1943 satt jag på divexp, förberedde nästa dags uppdrag, lyssnade på Königswusterhausen och andra tyska radiostationer. Tydligen var något stort på gång. Luftlagemeldungen tydde på massiva anflygningar mot norr. Kanske mot P, som jag iakttagit flera gånger och försökt förstå. Dessa anläggningar på en avsides och i övrigt tom kustremsa.

För att övervakningen ej skulle vara tidtabellsenlig hade vi ganska fria händer med ~~anläggningen~~ uppläggningsen och jag planerade därför ankomst m h t lämpligt solstånd.

Mycket riktigt var P målet och 600 tunga bombplan hade haft strandkanten som riktlinje och fällt bomber i salvor om 6., som gjort sitt, även om mycket hämnade fel.

Martin Middlebrooks "The Peenemunde Raid 1943 (Penguin Books) säger bl a

att Krigskabinettet i London i mitten på juni-43 fick foto över P. inte trodde på raketer, men ändå beslöt bomba första molnfria fullmånenatt, vilket var natten till den 18 augusti.

När vi kom fram och strök förbi på beordrat avstånd, sågs bombkratrarna, enstaka hål i byggnaderna, lite rök här och där men ingen verksamhet. Efteråt vinkade jag med tummen åt Rosa, som svängde ut från land, gick tillbaka och vi gjorde om rundan men nu tog jag stereobilder med 20° lutning (strandkanten) med bedömningen, att nattens helvete gjorde, att man inte brydde sig om nyfikna, obeväpnade, långsamma och säkert välkända och lätt nerskjutna fpl.

Som fotoff hade jag fått pojkarna tränade göra srabba och ändå bra jobb. En cil med två man stod och tog HK6 direkt från mig från fpl, körde till labbet, framkallade och kopierade och var klara, när rapporten var klar och dragen för divch och vidare befordran per tåg till Fst, som hade bilder med rapport vid 18-tiden. Bilderna var då nödtorftigt tolkade.

Jag måste tillägga, att de fotograbbarna var toppen.

Nå, på kvällen kom Joneberg mycket allvarlig och frågade: "Vad har du gjort?" Svar: "exakt som rapporterat". "Ja, ja vi får se, men jag har order låsa in dig och de andra i besättningen och ni får inte tala med varandra eller någon annan."

Någon gång efter 11 eller 23 kom han tillbaka: "det blir visst inget, så vi glömmet det här sista".

Fst och UD hade fått kalla fötter och fruktade trassel och min bedömning, att de stackarna i P med nattens upplevelser inte skulle bry sig om vårt övertramp, verkade ståsig.

Vu fick vi skarpa stereobilder, tydliga skuggor och bättre underlag för att begripa meningen med med olika Prüfstand, spår mm.

- - - - -

Redaktören Sten Wahlström hittade 1943 bild av P med mitt namn på baksidan, ringde, bad mig komma till Malmslätt, där han skulle tala om raketutveckling i världen. Bland alla data på tidskrimen hade han fälit in fpl fr Fll i aug 1943 och efter föredraget presenterat mig.

Muséet tyckte uppslaget var intressant och lät W. ordna och öppna utställning på minuten 50 år efter Bäckeboraktsens utskjutning kl 1500 fr P. Den exploderade på ca 2 km höjd över Bäckebo, väster Kalmar efter 4 å 5 minuter.

I mitt hemlän blev jag sensationen i tidningar, r dio och TV, vilket knappast var avsikten och därför visar man för massmedia i förväg i Karlskrona, Nyköping och ev. flera platser

Anm.: Det här med raket-utvecklingen har många aspekter och en del med tidig svensk anknytning. Jag har kåserat över detta nog så intressanta och delvis spännande ämne.

- - - - -

På morgonen den 16 maj drog jag undan gardinen i vandrarhemmet, såg slottsvallarna i strålande sol och tänkte, vilken fin miljö den blivande GIJA hade i barndomen. Senare vid veteranträffen sa FEN till på allvar: "Du ska skriva redogörelse pm P". Det blev nu två - var på sitt sätt unika.

Motala den 18 maj 1995

Karl-Erik Sandström
Samuelsbergsg 22
591 35 Motala

Besättningen 1943 i august

Karl-Erik Sandström	c
Eric Rosenberg	i
Stig Carlsson	s
Torsten Helg	u

Uppdrag nr 1 från Everöd i augusti 1943.

Divch Tage Joneberg beordrade undertecknaren, att med 4 vpl resa till Kristianstad, förbereda bas- och flygdivs ankomst inom en vecka.

När de var på plats, blev första uppdraget mitt efter kort genomgång av divch, som poängterade sekretess. Situationen ansågs allvarlig, så basen omgavs i början av såväl luftvärn som andra förband.

Med ordentligt underlag på distanser, kurser mm till och från div. ss Rugen, Stolp, Kolberg, Bornholms uddar, Memel start och mellanlandning i Bultofta för tankning. Öv Zachrisson, som tydligen kände till uppdraget, sa allvarligt och lågmält något om försiktighet.

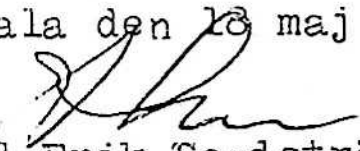
Så bar det av utanför vårt lands gränser förbi Möns Klints vita klippor, Gedser, Österut och runt Rugen o s v hela tiden på mycket betryggande avstånd från kusterna. Inget särskilt hände eller iaktogs.

För egen del kändes allt väl och min fina besättning Erik Rosenberg, Stig Carlsson och Torsten Helg var lugna och koncentrerade.

Första uppdraget var fin början i en lång serie uppdrag med få incidenter.

I minnet etsades särskilt fast divch förtroende att förbereda basen, utföra första uppdraget men även solglittret i vattnen söderut, Möns Klints vita klippor och den euforiska känslan att vara ute på nog så spännande och främmande vatten.

Motala den 18 maj 1995

Karl-Erik Sandström

S A N